

6. П'ять «технологій майбутнього», які використовують банки. Finance.ua. URL: <https://finance.ua/ua/goodtoknow/5-tehnologij-jaki-vykorystovuut-banku>
7. Приват24 – це купа сервісів в одному місці. Офіційний сайт «ПриватБанк». URL: <https://privatbank.ua/udalennyi-banking/privat24>
8. Прокопенко, Н., Мирончук, В., Шепель, І. Принципи функціонування банківської системи України в умовах війни. Економіка та суспільство. 2022. №41. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-33>
9. Череп О.Г. Оцінка розвитку функціонування дистанційного банківського обслуговування в Україні. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2021. №5. Т.2. С. 162-166. <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2022/03/2021-en-52-26.pdf>
10. Enter EXIM – Укрексімбанк. Офіційний сайт «Укрексімбанк». URL: https://www.eximb.com/upload/app_links/EnterExim-manual.pdf
11. KPMG представляє звіт «Майбутнє цифрового банкінгу». Офіційний сайт KPMG. URL: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/ua/pdf/2019/09/>

СТАТИСТИЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ СИСТЕМИ МЕДИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В УКРАЇНІ

Єлісєєва Оксана Костянтинівна,

доктор економічних наук, професор, професор
кафедри економічного моделювання, обліку та статистики;

Хмелик Владислав Ігорович,

аспірант кафедри економічного моделювання, обліку та статистики;
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

З початком війни в Україні та зростанням чисельності військовослужбовців із бойовими ушкодженнями, пріоритетним для медичної галузі стало налагодження сучасної системи медичної та фізичної реабілітації, що відповідає стандартам Всесвітньої організації охорони здоров'я та клінічним протоколам провідних світових країн, і враховує досвід членів НАТО. Актуальність даного дослідження визначається важливістю санаторно-курортних підприємств як ключових складових системи охорони здоров'я та реабілітації, їх внеску в економіку та соціальну сферу.

В Україні за 2017–2021 рр. бойові поранення та травми отримали більше трьох тисяч військовослужбовців, серед яких 16,73 % потребували розширеного обсягу реабілітаційної допомоги. Світова статистика вказує на те, що кожен п'ятий учасник бойових дій, навіть у відсутність фізичних ушкоджень, стикається з нервово-психічними розладами, а серед поранених та калік - кожен третій. Внаслідок екстремальних подій інші психосоматичні захворювання можуть проявлятися через кілька місяців після повернення до звичайного способу життя. Учасники бойових дій, порівняно зі здоровими особами, мають в два-три рази більше ймовірності розвитку таких захворювань, як гіпертонічна хвороба, гастрит, виразкова хвороба шлунку та дванадцятипалої кишки. Стан

здоров'я військовослужбовців характеризується фізичними та психічними проблемами, такими як слабкість, запаморочення, зниження працездатності, болі в голові, болі в серці, сексуальні розлади, порушення сну та фобічні реакції. Також важливо враховувати проблеми, пов'язані з отриманими пораненнями та травмами [1, 2].

Створення цілісної системи фізичної, психосоматичної та соціальної реабілітації є пріоритетним напрямком розвитку медичної галузі в Україні з метою якнайшвидшого відновлення військовослужбовців та їх повернення до військової служби чи трудової діяльності. На фоні розроблених методів фізичної та психологічної реабілітації, важливим є розвиток диференційованих комплексів медичної реабілітації для пацієнтів із посттравматичними стресовими розладами, враховуючи супутню соматичну патологію на етапі санаторно-курортного лікування, зокрема у випадках залишкових явищ чи наслідків закритих черепно-мозкових травм.

Сучасний стан ринку санаторно-курортних послуг та його динаміка обумовлюють необхідність аналізу та оцінки розвитку даного сегменту. Вирішення цієї проблеми, на нашу думку, можливо при розробці та впровадженні системи показників для оцінки діяльності медичних підприємств, що надають санаторно-курортні послуги. Комплексна оцінка рівня та якості їх діяльності може слугувати не лише для удосконалення основних показників роботи цих організацій, але й для ранжування санаторно-курортних підприємств, зокрема санаторіїв, профілакторіїв. Для систематичного вирішення завдань, що пов'язані із розробкою та затвердженням критеріїв оцінки діяльності санаторно-курортних підприємств, важливим етапом є розробка плану дій та його послідовне виконання. План визначає логічну структуру для етапів розробки та затвердження критеріїв та показників.

Етапи планування цього процесу складаються з наступного:

1. Визначення мети: розробка та затвердження критеріїв, а також оцінка ефективності використання цих критеріїв.

2. Генерація та оцінка варіантів: Розробка і оцінка різних формулювань критерію та системи показників. Вибір найбільш доступного для розуміння і інформативного варіанту.

3. Визначення показників. Вибір показників за обраним критерієм, експертна оцінка всіх можливих показників для вибору найбільш інформативних.

4. Формування ієрархії критеріїв. Розбиття сформульованих критеріїв на групи та підгрупи з урахуванням їхньої значимості. Перший план стосується критеріїв, що описують медичні послуги, медичні профілі, обладнання та персонал.

5. Аналіз сформованих критеріїв: Експертна оцінка та апробація сформульованих критеріїв з урахуванням їх актуальності та інформативності. Коригування у випадку, якщо критерій не відповідає своїм функціям.

6. Розробка методики оцінювання якості надання медичних реабілітаційних послуг, Визначення категорій організацій санаторно-курортного комплексу та критеріїв оцінювання.

7. Апробація методики: Впровадження отриманих результатів.

8. Моніторинг і контроль: Спостереження за ефективністю використання розроблених оціночних критеріїв з метою коригування, скасування чи введення нових критеріїв.

Для визначення ваги окремих показників використовується експертний аналіз. Враховуючи те, що велика кількість показників може ускладнити процес їх ранжирування, слід уникати надмірної деталізації. Оцінка діяльності санаторно-курортних підприємств має здійснюватися за групами показників, визначених за певний час. Такий підхід надає можливість визначати та контролювати якість послуг, які надає санаторно-курортна організація, а також забезпечує постійний моніторинг для своєчасного внесення необхідних змін в роботу галузі.

Визначення відповідності лікування, яке проводиться на санаторно-курортних підприємствах, вимогам стандартів є ключовим аспектом у забезпеченні якості та ефективності наданих медичних послуг. Однак є проблема відсутності стандартів для всіх видів лікування, зокрема, відсутність стандартів для санаторного доліковування або реабілітації. Державною службою туризму і курортів затверджено лише 26 стандартів санаторно-курортної допомоги, і відсутні типові таблиці оснащення для різних профілів і потужностей санаторіїв. Це може ускладнити процес визначення відповідності санаторно-курортних організацій визначеним категоріям. Для подолання цих труднощів можна використовувати існуючі таблиці оснащення, які містяться в Методичних вказівках МОЗ України, зокрема ті, які рекомендовано для здравниць, що надають лікування особам, постраждалим на виробництві. Застосування таких таблиць може стати ефективним інструментом для оцінки відповідності санаторно-курортних організацій визначеним категоріям[3].

Застосування категорій санаторно-курортних організацій дозволить більш диференційовано підійти до формування цін на путівки в залежності від рівня організації в санаторіях та відмінностей у якості та ефективності надання медичних послуг, а також сприятиме вдосконаленню матеріально-технічної бази санаторно-курортних організацій та підвищить зацікавленість персоналу у якості наданих послуг.

Для визначення відповідності підприємства вимогам, що пов'язані з наданням послуг з санаторно-курортного лікування, використовують показники якості, які оцінюють результативність лікування, комфортність проживання, якість харчування, сервісні послуги та організацію дозвілля.

Лікування є основним компонентом комплексної оцінки якості надання послуг, тому визначимо критерії оцінки:

1. Місце розташування: Знаходження здравниці в курортній зоні є ключовим критерієм оцінки її здатності надавати послуги санаторно-курортного лікування, використовуючи процедури з лікування кліматом.

2. Лікувальні фактори: Важливо визначити наявність природних лікувальних факторів, таких як лікувальна мінеральна вода, лікувальні грязі та лікувальний клімат.

3. Оснащеність лікувально-діагностичної бази: Визначення відповідності оснащеності лікувально-діагностичних відділень і кабінетів рекомендованому переліку для конкретного профілю лікування.

4. Сучасна медична апаратура: Оцінка наявності сучасної медичної апаратури, застосування сучасних медичних технологій.

5. Безпека та обладнання: Дотримання вимог техніки безпеки при роботі з медичною апаратурою та наявність власної (не орендованої) медичної апаратури.

Ці критерії дозволяють здійснювати об'єктивну оцінку якості санаторно-курортного лікування та покращувати рівень надання медичних послуг у здравниці.

Отже, на основі проведеного дослідження було:

- Обґрунтовано критерії якості наданих послуг. Впровадження базисних критеріїв оцінки якості рекреаційної діяльності санаторно-курортних підприємств вказує на системний підхід державних органів влади. Визначення параметрів оцінки, а саме сервісних послуг, організації дозвілля, оснащеності та кваліфікації персоналу свідчить про комплексність оцінки та її спрямованість на підвищення якості наданих послуг.

- Запропоновано уніфікований порядок оцінки. Розробка плану проведення оцінки якості надання медичних послуг свідчить про необхідність стандартизації процедур та критеріїв має забезпечити об'єктивність визначення категорій.

- Запропоновано оцінювання відповідності та сертифікація санаторно-курортних підприємств. Запропонована система оцінки відповідності не лише систематизує процес оцінки, а й впроваджує етап сертифікації, який є головним для забезпечення відповідності всіх аспектів діяльності санаторно-курортних підприємств установленим вимогам. Це сприятиме створенню умов для надання якісних послуг та довіри соціуму.

- Визначено, що система показників, яка пропонується, сприятиме не лише контролю, але й стимулюванню розвитку санаторно-курортного сектору. Це підтверджує той факт, що орієнтація на підвищення якості послуг та створення сприятливих умов для розвитку взаємозв'язаних галузей є важливим аспектом стратегії управління медичної галузі.

Список використаних джерел

1. Kevin F., Fitzpatrick Paul F. Pasquina Overview of the Rehabilitation of the Combat Casualty. Fitzpatrick Kevin F. Military Medicine. 2010. Vol. 175. July Supplement. pp. 13–17.

2. Гавловський О. Д., Голованова І. А. Забезпечення вторинною медичною допомогою та санаторно-курортним лікуванням учасників АТО. Світ медицини та біології. 2019. № 4 (70). С. 50 – 55.

3. Сазонець І. Л., Зима І. Я. Соціальні інститути в трансформації державної системи управління охороною здоров'я : монографія. Рівне : Волин. обереги, 2018. 168 с.